

Versiune anonimată

Traducere

C-76/23 – 1

Cauza C-76/23

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

13 februarie 2023

Instanța de trimitere:

Landgericht Frankfurt am Main (Germania)

Data deciziei de trimitere:

2 ianuarie 2023

Reclamantă:

Cobult UG

Pârâtă:

TAP Air Portugal SA

Landgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Regional din Frankfurt pe Main)

Camera a 24-a civilă

[*omissis*]

Ordonanță

În litigiul

Cobult UG, [*omissis*] Berlin,

reclamantă și apelantă

[*omissis*] împotriva

TAP Air Portugal S.A., [omissis] Lisabona, Portugalia, [omissis] Frankfurt pe Main,

pârâtă și intimată

[omissis] Camera a 24-a civilă a Landgericht Frankfurt am Main [omissis], la 2 ianuarie 2023,

a hotărât:

- I. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, prin intermediul procedurii preliminare în temeiul articolului 267 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, modificat cel mai recent prin articolul 2 din Decizia 2012/419/UE de modificare din 11 iulie 2012 (JO L 204, p. 131), următoarea întrebare în vederea interpretării dreptului Uniunii:**

Articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91 (denumit în continuare „Regulamentul nr. 261/2004”) trebuie interpretat în sensul că există un acord scris al pasagerului în sensul articolului 8 alineatul (1) litera (a) prima liniuță pentru rambursarea costului biletului sub forma unui bon de călătorie și în cazul în care pasagerul selectează pe pagina de internet a operatorului efectiv de transport aerian și primește pe e-mail un asemenea bon de călătorie, renunțând astfel la plata ulterioară în bani a costului biletului, în timp ce rambursarea în bani a costului biletului este posibilă numai prin contactarea prealabilă a operatorului efectiv de transport aerian?

- II. Suspendă procedura.**

Motive:

I.

În procedura de apel, litigiul dintre părți poartă asupra rambursării costului biletului în temeiul cesiunii dreptului și asupra restituirii cheltuielilor de avocat din procedura precontencioasă.

Cedenta a rezervat la pârâta-intimată (denumită în continuare „pârâta”), în calitate de operator efectiv de transport aerian, un zbor cu numărul de rezervare O6PUCJ pentru data de 1 iulie 2020 de la Fortaleza (Brazilia), cu escală la Lisabona, la Frankfurt pe Main (numerele zborurilor TP2520 și TP2858). Prețul biletului a fost

de 1 447,02 euro. Pârâta a anulat zborul. La 30 iulie 2020, cedenta a cedat reclamantei creanța deținută împotriva pârâtei. Prin scrisoarea din 30 iulie 2020, reclamanta a solicitat fără succes pârâtei să ramburseze în termen de 14 zile contravaloarea transportului. Și scrisoarea trimisă prin avocat la 3 septembrie 2020 a rămas fără răspuns.

La 19 mai 2020, pârâta a deschis pe pagina sa de internet o procedură în vederea inițierii rambursării contravalorii zborurilor, inclusiv a celor anulate de ea. Pasagerii puteau să opteze între rambursarea online sub forma unui bon de călătorie și, după intrarea în legătură cu „Contact-Center” al pârâtei, alte forme de rambursare, de exemplu în bani, după verificarea situației de fapt de către angajați ai pârâtei. Conform „Conditions of acceptance”, redactate în limba engleză, pe care pasagerul trebuia să le accepte la alegerea bonului de călătorie, după introducerea obligatorie a numărului biletului, a numelui, a adresei de e-mail și a numărului de telefon, rambursarea în numerar a costului biletului era exclusă. [omissis]

Pârâta a afirmat că la 4 iunie 2020 cedenta a solicitat rambursarea prin emiterea unui bon de călătorie; bonul în valoare de 1 737,57 euro a fost trimis prin e-mail. În acest sens, ea a indicat o martoră.

Amtsgericht (Tribunalul Districtual) a respins acțiunea. S-a arătat că drepturile cedentei s-au stins din cauză că reclamanta nu s-a opus suficient emiterii bonului de călătorie, articolul 362 alineatul (1) Bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil, denumit în continuare „BGB”). Referitor la articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 261/2004, Amtsgericht a arătat că pasagerul trebuie avertizat în scris despre consecințele unei decizii precipitate. Având în vedere că rezervările de zbor se realizează cu precădere în mediul digital, procedura de rambursare din portalul de rezervări este suficientă. [omissis]

Prin intermediul apelului admisibil, reclamanta urmărește în continuare realizarea drepturilor împotriva pârâtei.

II.

1.

În opinia instanței de trimitere, nu este *a priori* clar cum trebuie interpretat articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 261/2004:

rambursarea costului biletului după anulare și la alegerea pasagerului se efectuează, în conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 261/2004, la care face trimitere articolul 8 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 261/2004, în numerar, prin transfer bancar electronic, ordin de plată bancar sau cec bancar sau, cu acordul scris al pasagerului, în bonuri de călătorie și/sau alte servicii.

Noțiunea „acord scris”, care nu este definită la articolul 2 din Regulamentul nr. 261/2004, trebuie interpretată unitar și autonom în dreptul Uniunii. În această privință, conform unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de termenii acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte (Hotărârea Curții din 2 aprilie 2020, C-20/19 [*omissis*]).

Ținând seama de principiile de interpretare unitare de pe teritoriul Uniunii Europene, instanța de trimitere consideră că se interzice ca din utilizarea noțiunii [de formă] „scrisă” în sensul articolului 126 alineatul (1) BGB și din cerința de principiu prevăzută de dreptul german (și austriac) privind semnătura olografă să se ajungă la concluzia inadmisibilității modului de a proceda al pârâtei (a se vedea în acest sens hotărârea Amtsgericht Düsseldorf (Tribunalul Districtual din Düsseldorf) din 25 iunie 2021 – 50 C 49/21 = BeckRS 2021, 19274, punctul 4, și hotărârea interlocutorie a Landgericht Korneuburg (Tribunalul Regional din Korneuburg) din 18 august 2022 – 22 R 58/22 = BeckRS 2022, 25277, punctul 13, precum și hotărârea Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Tribunalul Districtual pentru cauze comerciale din Viena) din 11 martie 2021 – 7 C 12/21x = BeckRS 2021, 12057, punctul 15, cu trimitere la articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul Roma I). Dimpotrivă, contrar hotărârii Bezirksgericht für Handelssachen Wien, nu este relevantă cerința națională privind forma, ci cea prevăzută de dreptul Uniunii.

Din noțiunea de rambursare de la articolul 8 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 261/2004 se desprinde mai întâi, sub formă de principiu, faptul că în lipsa acordului pasagerului nu este posibilă decât o compensație pecuniară [*omissis*].

Această concluzie este confirmată de articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 261/2004, care, prin cerința suplimentară privind acordul scris al pasagerului, instituie un raport regulă-excepție. De aici rezultă că rambursarea sub forma bonurilor de călătorie sau a altor servicii reprezintă excepția. În dreptul european, excepțiile sunt de strictă interpretare (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 4 octombrie 2012, C-22/11 = EuZW 2012, 945, 947, punctul 38 – Finnair Oyj/Timy Lassooy).

Această interpretare restrânsă ar putea fi, pe de o parte, un argument în sensul că nu este suficient să se permită o procedură de rambursare sub forma bonurilor de călătorie de pe platforma din internet a operatorului efectiv de transport aerian, deoarece textul articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 261/2004 prevede un impediment suplimentar pentru rambursarea sub forma unui bon de călătorie și, prin urmare, exonerarea de obligația prevăzută la articolul 8 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 261/2004. Prin cerința suplimentară a formei scrise pentru acord se urmărește, după cum apreciază și Amtsgericht, avertizarea pasagerului în scopul de a nu alege pripit și nehibzuit un bon de călătorie, care, [având în vedere poziția din economia alineatului], este considerat de legiuitorul Uniunii mai puțin favorabil pentru pasager. Astfel, corespunzător raportului regulă-excepție de la

articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 261/2004, această accepțiune ar putea servi tocmai considerentelor (1) și (4) și nivelului înalt de protecție care trebuie asigurat pasagerilor. În schimb, dacă lucrurile ar fi privite dintr-un alt unghi și s-ar permite sau s-ar considera că este suficientă o simplă procedură de rambursare pe internet, în cazul căreia, precum în speță, chiar rambursarea sub forma unui bon de călătorie este îngreunată față de rambursarea în bani din cauza cerinței privind necesitatea de a contacta în prealabil operatorul de transport aerian, articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 261/2004 și sistemul acestuia s-ar converti în opusul lor, în detrimentul pasagerilor.

Pe de altă parte, pasagerul este deja protejat de articolul 14 alineatul (2) din Regulamentul nr. 261/2004, care prevede informarea suficientă și scrisă a pasagerului cu privire la drepturile care decurg din Regulamentul nr. 261/2004. În plus, tocmai în privința nivelului de protecție a consumatorilor, Regulamentul nr. 261/2004 stabilește la articolul 8 alineatul (1) litera (a) și apropierea în timp a unei rambursări de momentul anulării.

O cerință referitoare la acordul scris efectiv al pasagerului, sub forma unei confirmări expediate prin poștă sau doar sub forma unei confirmări individuale trimise prin e-mail, ar extinde eventual perioada de rambursare și ar limita totodată posibilitățile administrative ale operatorului efectiv de transport aerian, ale cărui interese trebuie de asemenea luate în considerare. Acest lucru a fost sugerat și de Amtsgericht atunci când a precizat că în ziua de astăzi rezervările de zbor se realizează cu precădere în mediul digital. Așadar, este de asemenea posibil, cum este cazul în speță, ca o procedură de rambursare în mai multe etape desfășurată pe internet să îndeplinească tocmai în cazul rezervărilor de zboruri efectuate în masă suficient funcția de lămurire și avertizare (a se vedea în acest sens și hotărârea Bezirksgericht für Handelssachen Wien din 11 martie 2021 – 7 C 12/21x = BeckRS 2021, 12057, punctul 16, și hotărârea Amtsgericht).

2.

Interpretarea articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 261/2004 este pertinentă pentru soluționarea prezentului litigiu. Dacă procedura de rambursare de pe internet, inițiată de pârâtă la 19 mai 2020, nu este suficientă, dreptul reclamantei ar continua să existe, iar apelul ar fi întemeiat chiar și numai pentru acest motiv. Dacă prin procedura de rambursare de pe internet pârâta îndeplinește cerințele de la articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul nr. 261/2004, martora arătată de pârâta căreia îi incumbă sarcina probei ar trebui audiată de instanța de apel cu privire la aspectul că cedentei i-a fost emis bonul de călătorie. Spre deosebire de Amtsgericht, instanța de apel pornește de la premisa că reclamanta s-a opus suficient opțiunii de rambursare sub forma unui bon de călătorie.

[omissis]